

Η θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης

Εύη Μακρή-Μπότσαρη

Η θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης

- Ο **Howard Gardner** εισήγαγε τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης με το βιβλίο ορόσημο (*Frames of Mind*, 1983, 1993)) και έκτοτε πλήθος ερευνητών παγκοσμίως διερευνούν πρακτικές στρατηγικές για την εφαρμογή αυτής της θεωρίας στην προσωπική, εκπαιδευτική και επαγγελματική ζωή.

Τι είναι η πολλαπλή νοημοσύνη;

- Η πολλαπλή νοημοσύνη είναι μια θεωρία που αναπτύχθηκε από τον ψυχολόγο και καθηγητή του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, Howard Gardner.
- Ο Gardner υποστηρίζει ότι τα άτομα διαθέτουν πολλές νοημοσύνες και όχι μια μόνο κεντρική νοημοσύνη.
- Ο Gardner δεν έμεινε ικανοποιημένος από τη σχετική θεωρία των ορίων του Δείκτη Νοημοσύνης και τον τρόπο αξιολόγησης και κατάταξης των ατόμων σύμφωνα με τον Δείκτη Νοημοσύνης τους.

-
- Για παράδειγμα, πως εξηγεί η επικρατούσα θεωρία της Νοημοσύνης την εξαιρετική απόδοση ενός ατόμου με αυτισμό σε μουσικά όργανα, τη στιγμή που δεν μπορεί να μιλήσει και να αλληλεπιδράσει με άλλους;
 - Πώς μπορεί να μετρήσει ο Δείκτης Ευφυΐας τη δεξιότητα των αθλητών να εκτελούν με μαθηματική ακρίβεια πολύπλοκες σωματικές κινήσεις, ενώ αδυνατούν να αποδώσουν στον ίδιο βαθμό σε ένα μαθηματικό διαγωνισμό;

- Ο Gardner, μέσα από την έρευνα και την παρατήρηση επινόησε τη θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης, ως μια προσπάθεια να εξηγήσει τις διαφορετικές εκφάνσεις της Νοημοσύνης, που κατέχει το κάθε άτομο, τον τρόπο που εμφανίζονται στο ατομικό προφίλ Νοημοσύνης και τον βαθμό που επηρεάζουν την επαγγελματική επιτυχία.
- Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ των γνωσιακών επιστημών, που προέρχονται από τον 19^ο αιώνα και των τεχνικών ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού, η οποία αναδύθηκε τον 21^ο αιώνα.

- Η πολλαπλή νοημοσύνη αποτελεί ένα ενσωματωμένο εργαλείο ισχύος του εγκεφάλου, το οποίο συνδέεται με τις βασικές γνωστικές στρατηγικές που χρησιμοποιούμε για να δράσουμε, να λύσουμε προβλήματα και να παράσχουμε πολύτιμες υπηρεσίες.
- Το χάρισμα της πολλαπλής νοημοσύνης συνδέεται με την ικανότητα του ατόμου να αξιοποιήσει όλες τις αόρατες δυνάμεις του μυαλού του, οι οποίες συμβάλλουν στην υψηλή επίδοση, στην αποτελεσματικότητα και στην επίτευξη των στόχων.

Ένα απλό παράδειγμα

- Μια ομάδα σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο ή ένα Οργανισμό ή μια Επιχείρηση λειτουργεί σαν μια ρόδα βαγονιού, όπου κάθε ακτίνα είναι κατάλληλα συνδεδεμένη στο κέντρο του τροχού και υποστηρίζεται σθεναρά από τη στεφάνη του.
- Ένας τροχός κυλά ομαλά, όταν κάθε ακτίνα μπορεί να παίξει το ρόλο της και είναι σεβαστή για την ιδιαίτερη δύναμη και συνεισφορά της στο σύνολο.
- Ένας δεξιότεχνης αμαξοποιός γνωρίζει τα υλικά του και μορφοποιεί το τροχό κατάλληλα για να αποδώσει.

- Γνωρίζει που και πότε τοποθετεί το γράσο και την ακριβή διάσταση και θέση κάθε ακτίνας.
- Ο οδηγός κρατάει τα ηνία όταν καθοδηγεί την ομάδα σε ανώμαλα εδάφη, όντας έτοιμος να αλλάξει ταχύτητες, να κάνει επιδιορθώσεις/ επισκευές και τις κατάλληλες παρακάμψεις για τον επόμενο προορισμό.
- Ο επικεφαλής της ομάδας μελετά τους χάρτες, επιλέγει τον καλύτερο συνδυασμό τροχών, οδηγών, υλικών και σίτισης για να στηρίξει την ομάδα στο μακρινό ταξίδι προς το μέλλον.

Αποδεχόμαστε σήμερα τον τρόπο αξιολόγησης και κατάταξης των ατόμων στο πλαίσιο της ύπαρξης μιας και μόνο κεντρικής Νοημοσύνης;

- Σύμφωνα με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης τα άτομα διαθέτουν πολλές και όχι μια κεντρική νοημοσύνη.
- Υπάρχουν τουλάχιστον οχτώ ξεχωριστές μορφές νοημοσύνης:
 - η γλωσσική (λεκτική),
 - η μουσική, η χωρική,
 - η λογική-μαθηματική,
 - η σωματική-κινησθητική,
 - η διαπροσωπική,
 - η ενδοπροσωπική και
 - η νατουραλιστική ή φυσιογνωστικήοι οποίες περιγράφονται στη συνέχεια.

Λογική-Μαθηματική Νοημοσύνη

- Το άτομο διαθέτει μια ευαισθησία στο να διακρίνει τις λογικές ή αριθμητικές μορφές και μια ικανότητα στο να διεκπεραιώνει μακροσκελείς αλληλουχίες συλλογισμού.

Γλωσσική Νοημοσύνη

- Το άτομο διαθέτει μια ευαισθησία στους ήχους, στο ρυθμό στις σημασίες των λέξεων και στις διαφορετικές λειτουργίες της γλώσσας όπως και στη σειρά μεταξύ λέξεων, ήχων, ρυθμών και κλίσεων.

Μουσική Νοημοσύνη

- Το άτομο διαθέτει μια ικανότητα παραγωγής και εκτίμησης του ρυθμού, του μουσικού τόνου και της ποιότητας του ήχου καθώς και εκτίμησης των μορφών της μουσικής έκφρασης.

Χωρική Νοημοσύνη

- Το άτομο διαθέτει μια ικανότητα ακριβούς αντίληψης του οπτικού-χωρικού. Μπορεί να σκέφτεσαι τρισδιάστατα, να μετατρέπει τις σκέψεις και να αναπαριστά τις οπτικές εμπειρίες κάποιου μέσω της φαντασίας.

Διαπροσωπική Νοημοσύνη

- Η ικανότητα του ατόμου να διακρίνει και να αντιδρά κατάλληλα στις διαθέσεις στις προθέσεις, στα κίνητρα, και στις επιθυμίες των άλλων ανθρώπων.

Ενδοπροσωπική Νοημοσύνη

- Η πρόσβαση του ατόμου στα δικά του συναισθήματα και η επίγνωση των δικών του δυνατοτήτων, αδυναμιών και επιθυμιών ώστε να σχεδιάζει αποτελεσματικά την επίτευξη των προσωπικών του στόχων.

Νατουραλιστική ή φυσιογνωστική

- Η ικανότητα του ατόμου να κατανοεί το φυσικό κόσμο συμπεριλαμβανομένων της χλωρίδας, των ζώων και των επιστημονικών σπουδών και να αναγνωρίζει και να κατηγοριοποιεί άτομα, είδη και οικολογικές σχέσεις. Επιπλέον η ικανότητα του για αποτελεσματική διάδραση με τους ζωντανούς οργανισμούς και διάκριση προτύπων ζωής και φυσικών περιβάλλοντος.

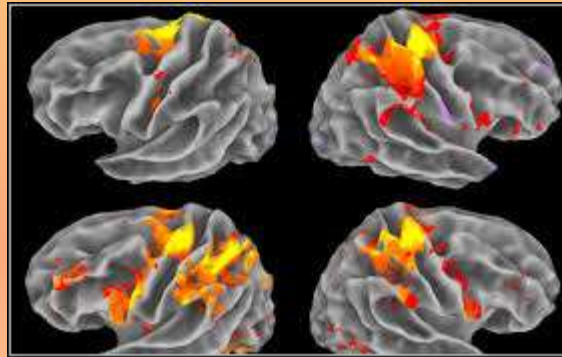
Τι είναι το ατομικό προφίλ Νοημοσύνης;

- Ένα ατομικό προφίλ νοημοσύνης αποτυπώνει τον μοναδικό συνδυασμό δυνατοτήτων και αδυναμιών σε διάφορους τομείς νοημοσύνης.
- Κανένα άτομα δεν έχει ίδιο προφίλ με κάποιο άλλο. Ακόμα και πανομοιότυπα δίδυμα έχουν διαφορετικά προφίλ νοημοσύνης βασιζόμενα στην εμπειρία, την κατάρτιση, στα ενδιαφέροντα και στην ικανότητα μάθησης.
- Όταν επεξεργάζεσαι μια νέα γνώση ή όταν αναπτύσσεις νέες δεξιότητες, η γνώση του προφίλ νοημοσύνης σου, σε βοηθά στην επιλογή στρατηγικών, οι οποίες ταιριάζουν περισσότερο σε σένα.

Οι έρευνες για τον εγκέφαλο υποστηρίζουν τη θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης;

- Με τη χρήση μαγνητικής τομογραφίας γνωρίζουμε ότι συγκεκριμένες περιοχές του εγκεφάλου “φωτίζουν” (υποδεικνύοντας δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή), όταν ζητείται από τα άτομα να εκτελέσουν συγκεκριμένες εργασίες.

- Γνωρίζουμε επίσης ότι φωτίζονται διαφορετικοί τομείς ανάλογα με την εργασία. Το γεγονός αυτό υποστηρίζει διπλά την θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης .

- Αρχικά φαίνεται ότι υπάρχουν συγκεκριμένες περιοχές του εγκεφάλου, οι οποίες ενεργοποιούνται για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων εργασιών και επιπλέον όταν αυτές οι περιοχές εκλείπουν ή είναι κατεστραμμένες, παρατηρείται αμυδρή ή καθόλου δραστηριότητα, καθιστώντας το άτομο ανίκανο να ολοκληρώσει μια εργασία.
- Γνωρίζουμε επίσης ότι όσο περισσότερη δραστηριότητα παρατηρείται στον ανιχνευτή, τόσο περισσότερη ενέργεια δεσμεύει ο εγκέφαλος για τη διεκπεραίωση της εργασίας. Όσο μεγαλύτερη περιοχή του εγκεφάλου αφιερώνεται σε μία εργασία, τόσο γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη είναι η έκβαση της εργασίας.

- Οι τομείς νοημοσύνης σπάνια λειτουργούν ανεξάρτητα μεταξύ τους και ενεργοποιούν διαφορετικές περιοχές του εγκεφάλου που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες εργασίες.
- Για παράδειγμα τα γραπτά λογικά προβλήματα απαιτούν τόσο γλωσσική, όσο και λογική νοημοσύνη, ο χορός απαιτεί τόσο μουσική, όσο και κιναισθητική νοημοσύνη.
- Οι έρευνες λοιπόν για τον εγκέφαλο υποστηρίζουν την ύπαρξη πολλών μορφών νοημοσύνης.

